

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ХАРКІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ІНСТРУКЦІЯ № 17
З ОХОРОНИ ПРАЦІ
СЛЮСАРЯ-САНТЕХНІКА

м. Харків

2023 р.

Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ
«Харківський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ директора
ВСП «ХТЕФК ДТЕУ»

“08” лютого № 19-к

Інструкція № 17

з охорони праці слюсаря-сантехника.

1. Загальні положення

Працівник зобов'язаний піклуватись про особисту безпеку а також безпеку навколишніх людей під час виконання робіт на підприємстві або на час перебування на території підприємства.

За порушення вимог безпеки з охорони праці працівник притягується до дисциплінарної, матеріальної, адміністративної та карної відповідальності.

(ст.14 розділ перший, ст. 44 Закону України «Про Охорону праці»).

Забороняється виконання розпоряджень та завдань, що суперечать вимогам цієї інструкції.

Терміновість виконання робіт не є підставою для порушення встановлених заходів безпеки.

1.1. По даній інструкції слюсар-сантехнік (далі сантехнік) інструктується перед початком роботи (первинний інструктаж), а потім через кожні 6 місяців (повторний інструктаж).

Результати інструктажу заносяться в "Журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці", журналі після проходження інструктажу повинен бути підпис інструктуючого та сантехніка.

1.2. До виконання санітарно-технічних робіт допускаються особи віком не молодше 18 років, які пройшли медичне посвідчення, вступний інструктаж по охороні праці, інструктаж на робочому місці.

1.3. Сантехнік повинен:

- Виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку.
- Користуватися спецодягом, спецвзуттям та засобами індивідуального захисту.

- Виконувати тільки ту роботу, по якій проінструктований та яка доручена керівником робіт.

- Не допускати знаходження сторонніх осіб на своєму робочому місці.

- Пам'ятати про особисту відповідальність за виконання правил охорони праці та безпеку товаришів по роботі.

- Вміти подавати першу медичну допомогу потерпілим від нещасних випадків.

- Вміти користуватись первинними засобами пожежогасіння.

- Не виконувати вказівки, які суперечать правилам охорони праці.

1.4. Основні небезпечні та шкідливі виробничі фактори, які діють на сантехника:

- Ураження електрострумом.

- Опіки.
- Ураження органів дихання шкідливими газами.
- Падіння з висоти.
- Недостатня освітленість робочої зони.
- Підвищені або понижені температура, вологість робочої зони.

1.5. Сантехнік забезпечується спецодягом, спецвзуттям та засобами індивідуального захисту (комбінезон, рукавиці комбіновані, черевики).

1.6. Ручні інструменти (молотки, зубила, кувалди, пробійники) не повинні мати пошкоджень, задирок та гострих ребер, сучків, поверхня має бути гладкою.

1.7. Молотки та кувалди повинні бути надійно насаджені на дерев'яні ручки і щільно заклинені м'якими, сталевими з клинами. Довжина ручок молотків повинна бути 300-400 мм.

1.8. Напилки, рашпілі, та інший ручний інструмент із загостреними неробочими кінцями повинні бути щільно закріплені в гладко точеній і рівно зачищеній рукоятці, довжина якої повинна бути не менше 150 мм. Працювати напилками, рашпілями та інше без рукояток забороняється.

1.9. Гайкові ключі повинні відповідати розмірам гайок та головок болтів. Губки ключів повинні бути паралельними і не повинні бути закатаними.

Забороняється подовжувати ключі трубами та іншими предметами; підкладати металеві пластини між губками ключа та гранями гайок.

1.10. Розвідні ключі не повинні бути ослабленими у рухомих частинах.

1.11. Приміщення, в яких монтуються внутрішні санітарно-технічні системи, повинні бути очищені від сміття.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи.

2.1. Одягти спецодяг, спецвзуття; застібнути рукава, волосся підібрати під головний убір.

2.2. Привести в порядок робоче місце.

2.3. Перевірити наявність та справність робочого інструменту, пристосувань.

2.4. Прибрати сторонні предмети, звільнити проходи.

2.5. Одержати завдання від керівника робіт.

2.6. Перед ремонтом діючого трубопроводу - закрити засувки з обох сторін ремонтуємої ділянки; вивісити на засувках таблички з написами "Не включати - працюють люди"; впевнитись у відсутності тиску в трубопроводах.

2.7. Впевнитись, що робоча зона достатньо освітлена.

2.8. При роботі на висоті впевнитись, що заходи підмашування відповідають правилам охорони праці.

2.9. При недоцільності чи неможливості улаштування засобів підмашування сантехнік повинен забезпечуватись запобіжним поясом. Місце кріплення карабіна вказує керівник робіт.

3. Вимоги безпеки під час роботи.

3.1. Працювати дозволяється тільки справним інструментом.

3.2. При пробивці борід, отворів та прорізів в кам'яних і бетонних конструкціях необхідно користуватись захисними окулярами.

3.3. При перевірці збігу болтових отворів при з'єднанні фланців слід користуватись спеціальними ломиками чи оправками.

3.4. При роботі з приставної драбини в місцях руху людей необхідно ці місця охороняти; нижні кінці драбини повинні мати наконечники.

3.5. При розносці санітарно-технічного обладнання (радіаторних блоків, стояків, , умивальників, раковин, унітазів, змивних бачків та інше) на робочі місця його слід розставляти акуратно, не захарашуючи проходи.

3.6. Навішувати радіатори необхідно вдвох чи втрьох в залежності від його ваги.

3.7. При закріпленні раковин, умивальників, радіаторів їх слід надійно утримувати до повного закріплення.

3.8. Встановлюючи обладнання, необхідно слідкувати, щоб воно не затиснуло руки.

3.9. Збирати стояки опалення, водопроводу та каналізації слід знизу вгору в рукавицях і захисних окулярах.

3.10. Мелкі деталі і інструмент слід подавати на висоту в ящику чи в іншій тарі, зачеплену за віршовку.

3.11. Всі без винятку постійні і тимчасові трубопроводи, обладнання та апаратуру підключати до діючої мережі дозволяється тільки з дозволу керівництва.

3.12 Кришки люків, оглядових колодязів дозволяється піднімати та опускати тільки при допомозі спеціальних гаків; піднімати та опускати їх руками забороняється.

3.13. При роботі в колодязях, закритих каналах, тунелях необхідно виконувати наступні правила:

- Для виконання робіт повинна бути створена бригада не менше трьох чоловік.

- Опускатися в колодязь, канал та інше тільки з дозволу керівника робіт, впевнившись у відсутності газів.

- Перед спуском в колодязь необхідно одягти рятувальний пояс, до кінця пояса прикріпити мотузку, другий кінець якої передається другому робітнику, який знаходиться зовні для страхування. Довжина вільного кінця повинна бути не менше 2 м. Мотузка повинна бути випробувана статичним навантаженням 200 кг продовж 15 хвилин.

3.14. При переносці труб необхідно слідкувати за тим, щоб не зачепити електричні проводи та інші предмети.

3.15. Гідравлічне та пневматичне випробування трубопроводів необхідно виконувати під наглядом керівника робіт.

3.16. Сантехнік повинен бути проінструктований по правилам безпечного виконання гідравлічних і пневматичних випробувань.

3.17. Забороняється:

- Виконувати на висоті різання, гнуття та інші роботи по обробленню труб.

- Піднімати вручну вантажі по приставних драбинах; залишати в неробочий час монтажні матеріали на засобах підмашування.

- Опираєти до стін, обладнання і тимчасовим опорам труби, деталі, трубку заготовку (вони повинні бути укладеними горизонтально).

- Перевірка пальцями збігу болтових отворів при з'єднанні фланців забороняється.

- При гідравлічному випробуванні трубопроводів ремонтувати на них арматуру та виконувати будь-які роботи (крім обтягування фланців), вдаряти по трубопроводах та арматурі. Знаходитись поблизу заглушок випробуваного трубопроводу , усувати дефекти під тиском.

4. Вимоги безпеки після роботи.

- 4.1. Привести в порядок робоче місце.
- 4.2. Прибрати будівельне сміття; матеріали заготовки, робочий інструмент, пристосування прибрати в відведене для них місце.
- 4.3. Закрити кришки люків.
- 4.4. Доповісти керівникові робіт про всі недоліки, які мали місце в процесі роботи.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях.

5.1 Слюсарю-сантехніку забороняється приступати до роботи при поганому самопочутті або раптовій хворобі.

5.2 При виявленні небезпечної ситуації (пожежа, повітряна тривога, радіаційна небезпека, неполадки в електрогосподарстві тощо) заспокоїтись і заспокоїти оточуючих. Оцінити важкість аварійної ситуації.

5.3. При виникненні аварії або ситуації, яка може призвести до аварії, нещасного випадку, треба негайно припинити роботу, огородити робочу зону, не допускати до неї сторонніх осіб.

5.4. **НЕГАЙНО** повідомити про те, що сталося, керівника робіт та інженера з охорони праці.

5.5. При виконанні санітарно-технічних робіт причинами аварій, нещасних випадків можуть бути: - падіння з висоти, ураження електрострумом, опіки, ураження газами, обрушення траншей, котлованів, пожежі.

5.6 При виявленні пожежі:

- негайно викликати пожежну частину за телефоном 101; - повідомити директора або заступника директора з адміністративно- господарської роботи;
- вжити заходів згідно з планом евакуації на випадок пожежі та вивести людей у безпечне місце;
- організувати роботу щодо збереження державного майна та цінних паперів;
- для гасіння пожежі в електроустановках працівник повинен застосовувати вуглекислотні вогнегасники, сухий пісок, азбестову або грубошерсту тканину.

5.7. При появі сторонньої особи, яка застосовує протиправні дії щодо його безпеки або оточуючих, викликати поліцію за телефоном 102.

5.8. У випадку травмування себе, або інших працівників викликати швидку допомогу 103 або за необхідності надати першу долікарську допомогу, повідомити заступника директора з навчальної роботи.

5.9. Надання першої медичної допомоги треба починати з оцінки загального стану потерпілого і на підставі цього скласти думку про характер пошкодження. У разі різкого порушення або відсутності дихання, зупинки серця негайно приступити до проведення штучного дихання та зовнішнього масажу серця, негайно викликати за телефоном 103 швидку медичну допомогу.

5.10. Дії при ураженні електричним струмом:

- необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електрообладнання від джерела живлення, а при неможливості відключення – відтягнути його від струмопровідних частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал;

- при відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно зробити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані

оживлення починати необхідно негайно, після чого викликати швидку медичну допомогу (103).

5.11. Дії при пораненні:

- для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет і накласти стерильний перев'язувальний матеріал;

- якщо індивідуального пакета не буде, то для перев'язки необхідно використати чисту тканину (носову хустинку тощо). На те місце тканини, що приходиться безпосередньо на рану, бажано накапати декілька капель розчину йоду, щоб одержати пляму розміром більше рани, а після цього накласти тканину на рану. Особливо важливо застосовувати розчин йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

5.12. Дії при переломах, вивихах, ударах, розтягненні:

- при переломах і вивихах необхідно пошкоджену кінцівку закріпити шиною, фанерною пластинкою, палицею, картоном або іншим подібним предметом. Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуба;

- при передбачуваному переломі черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або рота) необхідно прикласти до голови холодний предмет;

- при підозрі перелому хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався;

- при переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлі, чханні, рухах, необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

5.13. Дії при теплових опіках:

- при опіках вогнем, парою, гарячими предметами в жодному разі не можна відкривати пухирі, які утворюються, та перев'язувати опіки бинтом;

- при опіках першого ступеня (почервоніння) обпечене місце обробляють ватою, змоченою етиловим спиртом;

- при опіках другого ступеня (пухирі), при опіках третього ступеня (зруйнування шкіряної тканини) накривають рану стерильною пов'язкою та викликають лікаря.

5.14. Дії при кровотечі:

- для того, щоб зупинити кровотечу, необхідно підняти поранену кінцівку вгору, кровоточиву рану закрити перев'язувальним матеріалом, складеним у клубочок, придавити її зверху, не торкаючись самої рани, потримати протягом 4-5 хв; якщо кровотеча зупинилася, то, не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього покласти ще одну подушечку з іншого пакета чи шматок вати і забинтувати поранене місце (з деяким натиском);

- при сильній кровотечі, яку не можна зупинити пов'язкою, застосовується здавлювання кровоносних судин, які живлять поранену область, за допомогою згинання кінцівок у суглобах, а також пальцями, джгутом або закруткою; при великій кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

5.15. Дії під час сигналу «Повітряна тривога»:

- негайне здійснити оповіщення працівників та відвідувачів приміщення про повітряну тривогу;

- повідомити про надзвичайну ситуацію відповідні служби (ДСНС, поліція, медична допомога), керівника коледжу;

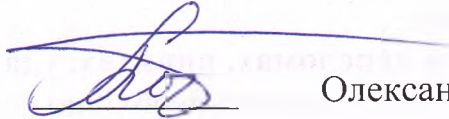
- організувати евакуацію працівників до укриття;

- організувати зустріч підрозділів рятувальних служб;

- надати медичну допомогу постраждалим.

При усіх випадках аварійній ситуації, а також якщо стався нещасний випадок з працівником, студентом, негайно повідомити керівника коледжу і інженера з охорони праці. Виконувати всі вказівки керівника робіт по ліквідації небезпеки.

Провідний інженер
з охорони праці

Олександр БОРИСЕНКО